

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και ΟικονομικώνΑρ. Πρωτ. 959 / 13.05.2026
Πρόεδρος
Γεν. Γραμ.

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ
Γενική Διεύθυνση
Στρατηγικής Σχεδιασμού και Υποστήριξης
Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και
Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)**Ταχ. Δ/ση:** Νίκης 10, 7^{ος} όροφος
105 63, Αθήνα
Πληροφορίες: Μονάδα Α' και Μονάδα Β'
ΕΥΘΥΠΣ (βλ. εντός)
Τηλέφωνο: 210 37 42 010/015
Email: siss@minfin.gr

Προς: ΕΥ ΕΣΠΑ (ΔΑ και Επιτελικές)

Θέμα: «Α. Οδηγίες για την πρόσκληση, αξιολόγηση, ένταξη και παρακολούθηση πράξεων των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027, οι οποίες υλοποιούνται από φορείς που δεν έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα, σύμφωνα με το άρθρο 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας (βλ. σχετ.)**Β. Οδηγίες για πράξεις που υλοποιούνται από Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς εκτός πεδίου εφαρμογής ν. 4412/2016»****Σχετ:** ΥΑ με αριθμ. πρωτ. 114947/29-11-2022 του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με θέμα: «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (ΦΕΚ Β'6132/01-12-2022)**Α. Φορείς οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής****Ι. Εισαγωγή**

Η Υπηρεσία μας με το παρόν αποσκοπεί στη συνδρομή των ΔΑ/ΕΦ στο έργο της αξιολόγησης, ένταξης και παρακολούθησης πράξεων στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027, όταν οι πράξεις αυτές δεν υλοποιούνται από φορείς που φέρουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα και υλοποιούνται εν όλω ή εν μέρει μέσω συμβάσεων παροχής υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων συμβάσεων με φυσικά πρόσωπα, ήτοι συμβάσεων προσωπικού, με μόνη εξαίρεση αυτή των συμβάσεων εργασίας), προμηθειών ή έργων.

Υπενθυμίζεται ότι οι εν λόγω φορείς αν και δεν υποχρεούνται στην τήρηση της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, καθώς οι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από αυτούς δεν φέρουν δημόσιο χαρακτήρα, αλλά, αντιθέτως αποτελούν συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου διεπόμενες από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα έχουν παρ' όλ' αυτά υποχρέωση τήρησης των ειδικών προϋποθέσεων επιλεξιμότητας των δαπανών στις οποίες προβαίνουν.

Έτσι, στο άρθρο 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας δαπανών (βλ. σχετ.) ορίζεται ότι «1. Οι δαπάνες συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος προβεί στη σύναψή τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό του πλαίσιο, σύμφωνα με τους κανόνες και αρχές όπως εξειδικεύονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας.».

Το δε θεσμικό πλαίσιο συμβασιοποίησης του αντικείμενου της πράξης για το οποίο γίνεται λόγος στην παρ. 1 του άρθρου 43 της παραπάνω ΥΑ οφείλει επιπροσθέτως (στην περίπτωση των εν λόγω φορέων) να συμμορφώνεται με τις προβλέψεις που ορίζονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου (εκτός από την περίπτωση των Διεθνών Οργανισμών εφόσον διέπονται από κανόνες διεθνούς προέλευσης).

Οι παραπάνω υποχρεώσεις αφορούν τους φορείς που υλοποιούν το φυσικό αντικείμενο της πράξης (δικαιούχους, συνδικαιούχους ή εταίρους και εν γένει όλους τους φορείς που συνδέονται με τον δικαιούχο, συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης και οι δαπάνες τους στο πλαίσιο της πράξης αντιμετωπίζονται ως δαπάνες που πραγματοποιούνται από δικαιούχο) και οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής/Αναθέτοντος Φορέα.

II. Οδηγίες για την έκδοση πρόσκλησης και την ένταξη πράξεων

Όπως γίνεται αντιληπτό, ο καθορισμός του πλαισίου συμβασιοποίησης του αντικείμενου της πράξης από τους εν λόγω φορείς αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την επιλεξιμότητα των δαπανών και πρέπει να έχει ήδη λάβει χώρα πριν την ένταξη της πράξης εν προκειμένω κατά την υποβολή του Τεχνικού Δελτίου Πράξης (ΤΔΠ), ενώ ελέγχεται ως προς την τήρησή του καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης.

Επιπρόσθετα, οι ΔΑ/ΕΦ δύνανται να εξειδικεύουν τον τρόπο υλοποίησης των δράσεων που πρόκειται να χρηματοδοτήσουν στις προσκλήσεις που εκδίδονται με ευθύνη τους, προσθέτοντας τυχόν ειδικούς κανόνες υλοποίησης με την προϋπόθεση ασφαλώς ότι δεν μεταβάλλονται ούτε τροποποιούνται οι οριζόντιοι-καθολικοί κανόνες που τίθενται στο εν λόγω άρθρο 43 της απόφασης.

Επίσης, οι ΔΑ/ΕΦ αξιολογούν την ανάγκη προσθήκης σχετικού ειδικού όρου στην απόφαση ένταξης, σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 1 του ν. 4914/2022 και εφόσον κρίνουν αναγκαία τη σχετική προσθήκη, προβαίνουν σε αυτήν κατά την απόλυτη κρίση τους.

Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων, στο υποβληθέν ΤΔΠ, ελέγχεται ότι αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο (βλ. ΤΜΗΜΑ Δ > ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ > ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ή/και ΤΜΗΜΑ ΣΤ > ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ > ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ / ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ) και ότι οι σχετικοί κανόνες για τον τρόπο υλοποίησης αναλύονται περαιτέρω και περιλαμβάνονται σε ένα δεσμευτικό -ανάλογα με το είδος του φορέα- κείμενο, **το οποίο οφείλει να βρίσκεται στην καρτέλα του δικαιούχου αλλά και να επισυνάπτεται στο ΤΔΠ. Γενική και αόριστη παραπομπή στο ν. 4412/2016 και στην αναλογική εφαρμογή του, δεν πληροί σε καμία περίπτωση την υποχρέωση αυτή.**

Ως προς τη διαδικασία συμβασιοποίησης κάθε υποέργου, πρέπει να λαμβάνει χώρα ρητή αναφορά και δέσμευση του φορέα ως προς την διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Η ΔΑ/ΕΦ αξιολογεί την καταλληλότητα και προσφορότητα της εν λόγω διαδικασίας υλοποίησης.

Στην περίπτωση που προκύψει μεταγενέστερα ανάγκη μεταβολής των αναφερόμενων στο ΤΔΠ και στην απόφαση ένταξης στοιχείων σχετικά με τον τρόπο συμβασιοποίησης, ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλλει αίτημα τροποποίησης της απόφασης ένταξης πριν την εκκίνηση οποιασδήποτε διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Τέλος, στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία, ο τρόπος συμβασιοποίησης του φυσικού αντικείμενου της πράξης όπως προτείνεται από τον δυνητικό δικαιούχο και προβλέπεται στα

δεσμευτικά για εκείνον κείμενα, δεν ικανοποιεί τις προϋποθέσεις της ΥΑ επιλεξιμότητας (άρθρο 43) ή/και της πρόσκλησης, η ΔΑ/ΕΦ οφείλει να μην εγκρίνει το σχετικό αίτημα χρηματοδότησης ή τροποποίησής του.

III. Οδηγίες για την παρακολούθηση των πράξεων

Σύμφωνα με το ΣΔΕ δεν προβλέπεται επί του παρόντος διαδικασία προέγκρισης του κειμένου της διακήρυξης, της σύμβασης και της τροποποίησης αυτής, για τις συμβάσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΥΑ ελέγχου δημοσίων συμβάσεων (ΦΕΚ Β' 6131/01-12-2022 και ΦΕΚ Β' 4921/28-08-2024). Ωστόσο, ο δικαιούχος θα πρέπει να προβαίνει στη σύναψη και τροποποίηση τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας. Ως εκ τούτου, **ο έλεγχος των εν λόγω συμβάσεων θα λαμβάνει χώρα κατασταλτικά** όταν λαμβάνει χώρα η πρώτη δήλωση δαπάνης της σύμβασης και για τον σκοπό αυτό θα συμπληρώνεται η σχετική λίστα *III_3_8* της διαδικασίας *ΔII_3: Έγκριση σύμβασης*.

Σε περίπτωση τροποποιήσεων, ο έλεγχος επίσης είναι κατασταλτικός και θα λαμβάνει χώρα όταν γίνεται η πρώτη δήλωση δαπάνης της τροποποιημένης σύμβασης. Για τον σκοπό του ελέγχου θα χρησιμοποιούνται αναλογικά οι λίστες τροποποίησης δημοσίων συμβάσεων με την εισαγωγή τυχόν ειδικών παραμέτρων και όρων στο πεδίο των παρατηρήσεων.

IV. Εφαρμογή σε διαδικασίες που έχουν ήδη εκκινήσει

Για τις προσκλήσεις που έχουν ήδη δημοσιευτεί και δεν περιλαμβάνουν προβλέψεις σχετικά με τα παραπάνω, οι ΔΑ/ΕΦ μεριμνούν για τη συμπλήρωση των σχετικών όρων. Προτάσεις που βρίσκονται ήδη σε φάση αξιολόγησης συμπληρώνονται αναλόγως και πράξεις που έχουν ήδη ενταχθεί ελέγχονται ως προς την τήρηση των παραπάνω αναφερόμενων και τροποποιούνται αναλόγως.

Το αμέσως επόμενο διάστημα πρόκειται να ολοκληρωθούν τυχόν σχετικές με τα ανωτέρω προσαρμογές στο ΟΠΣ. Παρατηρήσεις και επισημάνσεις σας που τυχόν προκύψουν από την εφαρμογή των ανωτέρω είναι ευπρόσδεκτες, έτσι ώστε η Υπηρεσία μας να επικαιροποιεί και να συμπληρώνει κατά περίπτωση τις παραπάνω οδηγίες, με σκοπό μεταξύ άλλων την ομοιόμορφη αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων των ΔΑ/ΕΦ.

B. Φορείς οι οποίοι έχουν την ιδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής αλλά εφαρμόζουν ξεχωριστό του ν. 4412/2016 πλαίσιο ανάθεσης των συμβάσεών τους

Ομοίως με παραπάνω θα πρέπει να επισυνάπτεται ο κανονισμός ανάθεσης και να αποτυπώνεται η διαδικασία η οποία τυγχάνει επιλογής για κάθε υποέργο και σύμβαση. Κατά τον έλεγχο των συμβάσεων, οι ΔΑ/ΕΦ εφαρμόζουν την ΥΑ δημοσίων συμβάσεων (βλ. παραπάνω), προβαίνουν σε προληπτικούς και κατασταλτικούς ελέγχους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα όρια της ΥΑ δημοσίων συμβάσεων και προσαρμόζουν τις υφιστάμενες λίστες ελέγχου στις ανάγκες ελέγχου κάθε σύμβασης με βάση τον κανονισμό ανάθεσης. Σε κάθε περίπτωση αποτυπώνουν στο πεδίο των παρατηρήσεων ότι κατά την κρίση τους δημιουργεί προβληματισμούς και σχετικά ζητήματα επιλεξιμότητας.

Υπεύθυνοι επικοινωνίας για οποιοδήποτε ζήτημα σχετικά με τα παραπάνω ως ακολούθως:

- Για ζητήματα προσκλήσεων, εντάξεων και τροποποιήσεων αυτών:

Μονάδα Β' ΕΥΘΥΠΣ: Προϊσταμένη κα Γ. Τσώνη (210 3742018, g.tsoni@minfin.gr)

- Για ζητήματα ερμηνείας του άρθρου 43 της ΥΑ επιλεξιμότητας καθώς και για ζητήματα ελέγχου των συμβάσεων εν γένει:

Μονάδα Α' ΕΥΘΥΠΣ: Προϊσταμένη κα Σ. Μιχαηλίδου (210 3742041, s.michailidou4@minfin.gr), κα Α. Χήτα (210 3742417, a.chita1@minfin.gr) και κα Κ. Χατζηαναγνώστου (210 3742419, c.chatzianagnostou@minfin.gr)

Παρακαλούνται οι ΔΑ να ενημερώσουν τους ΕΦ ευθύνης τους.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Το παρόν αναρτάται στην ιστοσελίδα www.espa.gr σύμφωνα με το άρθρο 5^Α του ν. 2690/1999.

Η Προϊσταμένη της ΕΥΘΥΠΣ

Μαρία Ανεστοπούλου

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΕΣΠΑ
- Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Υποστήριξης
- Γενική Διεύθυνση Παρακολούθησης και Εφαρμογής
- Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)
- Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)
- Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής και Σχεδιασμού (ΕΥΣΣ)
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΕΥΤΕΒΟ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)
- Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Αρχή Πιστοποίησης, ΕΥΑΠ)

